Simpo PDF Merge and Split Unregistered Version - http://www.simpopdf.com

موعودپژوهی/ سال پنجم / شماره نهم/ سال ۱۴۰۲/ ۳۳-۴۱

تأثیر الگوپذیری از امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف در رفع اضطراب جوانان

محک فاطمه[۱]

چکیده

امروزه بسیاری از جوانان در دنیا درگیر مسائل و مشکلات اعتقادی و اجتماعی هستند. این مسئله مردم را با چالش بزرگی روبه‌رو کرده است که جوانان مسلمان نیز از این موضوع مستثنی نیستند. اضطراب‌های ناشی از فقر معنویت و روزمرگی زندگی مدرن بشری ارمغانی جز افسردگی، پوچی و ناامیدی برای بشر ندارد. هر روز اخباری از خودکشی و افزایش بیماری‌های روحی-روانی جوانان و پناه بردن به افیون‌های خانمان‌برانداز شنیده می‌شود. یکی از راه‌های پیشگیرانه، ارائه الگوی مناسب به جوانان است. هرچه این الگو مناسب و قدرتمند باشد در ایجاد حس قدرت و هم‌ذات‌پنداری جوانان مؤثرتر است. تحقیق پیش‌رو درصدد است تأثیر الگوپذیری از منجی موعود در رفع تشویش‌های زندگی مدرن را بررسی کند. اعتقاد به منجی با تکیه بر خصوصیات ذکر شده در روایات، باور به وجود امام حی و آگاه به اعمال انسان و تأکید بر حفظ روحیه انتظار، زمینه‌ساز بروز نوعی انتظار فعال در بشر می‌شود. این انتظار فعال و سازنده علاوه‌بر حرکت و جوشش، باعث ایجاد نشاط، امید، خوش‌بینی و اصلاح نفس می‌شود. هرچه فرد منتظر ارتباط قلبی خود را با الگوی خود قوی‌تر کند و در تبعیت از ویژگی‌های منحصربه‌فرد او بیشتر تلاش کند بهره بیشتری از این حالات می‌برد.

واژگان کلیدی: الگوپذیری، امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف، انتظار فعال، جوانان، اضطراب، معرفت‌شناسی، منتظر.

---

۱. دانش‌پژوه کارشناسی معارف اسلامی به زبان انگلیسی از کشور پاکستان، مجتمع آموزش عالی بنت‌الهدی، جامعه‌المصطفی العالمیه، قم، ایران.

Simpo PDF Merge and Split Unregistered Version - http://www.simpopdf.com

۲. مقدمه

جوانی، بهترین و تأثیرگذارترین دوره عمر هر انسانی است. در این دوره است که انسان می‌تواند سرنوشت خود را رقم بزند و آن‌را روشن و درخشان یا تیره و تار کند. مهمترین و تأثیرگزارترین عنصر وجودی هر فرد اعتقادات و باورهای اوست که در دوره جوانی شکل می‌گیرد و انسان به تبعیت از همین اعتقاد و باورها در جامعه هدایت می‌شود. نکته قابل بحث این است که در جوامع امروزی، جوان با ظرفیت وجودی و موقعیت حساسی که دارد بیش از دوره‌های پیش درمعرض بسیاری از مسائل و مشکلات روحی و انحرافات اعتقادی قرار دارد. برای مثال جوانان امروز چندان در مواجه با مشکلات استقامت ندارند و شانه‌خالی‌کردن، اولین واکنش آنها نسبت به این مشکلات است. برآورد به‌دست آمده در بسیاری از جوانان امروز، اضطراب و دیدگاه تاریکی نسبت به آینده به‌وجود آورده و جوانان چندان به آینده خوش‌بین نیستند. وجود این اضطراب و شیوع آن درمیان جوانان، واقعیت تلخی است که آثار آن مانند احساس عدم امنیت، فرار از مسئولیت‌ها و ازدست دادن شادی و نشاط در جامعه دیده می‌شود. (اسفندیاری، ۱۳۹۱، ص۹۶) جوامع غربی یعنی، جوامع سکولار با اعتقاد به اینکه دین مانع پیشرفت است سال‌ها قبل، دین و تمام مسائل مربوط به دین راکنار گذاشتند. هرچند به پیشرفت‌های صنعتی بسیاری هم دست یافتند، اما چندین برابر بیشتر از جوامع اسلامی با اضطراب و مشکلات روحی-روانی مواجه هستند. جوامع اسلامی نیز از این موضوع مستثنی نیستند و هرچند به‌مراتب خیلی کمتر، اما با اضطراب روبه‌رو هستند. حال این سؤال مطرح می‌شود که چرا جوانان در جامعه اسلامی باوجود اصول بنیادین اسلام و توجه ویژه آن به باورها، دچار چنین مشکلاتی هستند. مقاله حاضر یکی از راهکارهای کاهش اضطراب و به‌وجود آمدن امیدواری و نشاط در جوانان را بررسی می‌کند.

یکی از راه‌های کاهش اضطراب درمیان جوانان ارائه الگوهای مناسب است؛ یعنی معرفی افراد برتر و موفق در زندگی. (کوشا، ۱۳۹۳، ۱۱۵) برای شیعیان چه الگویی برتر و بالاتر از ائمه معصومین علیهم‌السلام و به‌ویژه امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف که حی و حاضر و آگاه به اعمال انسان‌هاست. انسان

Simpo PDF Merge and Split Unregistered Version - http://www.simpopdf.com

چه کودک و چه بزرگسال وقتی به شخصی شناخت پیدا می‌کند و او را به رفتار خوب و شایسته می‌شناسد محبت او در دلش جای می‌گیرد و سعی در الگوگیری از آن فرد دارد. حال اگر این شخصیت وجود مبارک امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف باشد انسان می‌تواند با الگوگیری و تبعیت از ایشان به آرامش ذهنی و روحی و درنتیجه کاهش نگرانی برای مقابله با مشکلات زندگی دست یابد.

۲ . معرفی الگو

حضرت مهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف دوازدهمین فرزند از فرزندان حضرت زهرا علیهاالسلام در سحرگاه روز جمعه نیمه شعبان سال ۲۵۵ هجری قمری در سامرا در عهد خلافت معتمد عباسی یعنی، پانزدهمین خلیفه عباسی دیده به جهان گشود. پدر گرامی او امام یازدهم علیه‌السلام و مادر گرامی ایشان، بانو نرجس‌خاتون علیهاالسلام بود که ازطرف پدر، دختر یشوعا فرزند قیصر روم و ازطرف مادر، نوه شمعون یکی از یاران خاص حضرت عیسی علیه‌السلام و وصی او بود. ایشان اگرچه از خاندان امپراطور و در قصر مجلل بود، اما رفتار او سرشار از پاکی و معنویت و رفتارش با درباریان به‌گونه‌ای دیگر بود و همواره از خداوند ازدواج با خانواده‌ای پاک و مؤمن را طلب می‌کرد. سرانجام خدا درخواست او را اجابت کرد و به مقام مادر منجی جهان رسید. (امینی، ۱۳۸۹، ص۹۸) وقتی حضرت مهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف به‌دنیا آمد امام حسن عسگری علیه‌السلام و حضرت حکیمه‌خاتون علیهاالسلام سعی در نشان دادن ایشان به شیعیان و یاران مخصوص خود درقالب جانشین بعد از خود کرد. وقتی امام حسن عسگری علیه‌السلام در سال ۲۶۰ یعنی در ۵ سالگی حضرت مهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف به‌شهادت رسید امامت به امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف انتقال یافت و دشمنان قصد کشتن ایشان را داشتند که بنا به امر الهی از نظرها غایب شد و پس از آن، رهبری جامعه را ازپس پرده غیبت انجام داد. غیبت صغرای ایشان تا سال ۳۲۹ به‌طول انجامید. در این مدت ۶۹ سال (غیبت صغری) امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف با نواب اربعه درارتباط بود و آنها واسطه بین مردم و امام بودند. بعد از وفات علی بن محمد سمری یعنی، آخرین نایب امام، دوران غیبت کبری شروع شد و تاکنون ادامه دارد (رجالی، ۱۳۹۷، ص۱۲۵).

Simpo PDF Merge and Split Unregistered Version - http://www.simpopdf.com

۳. جنبه‌های الگوپذیری شخصیت امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف

خصوصیاتی که در روایات شیعه برای امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف آمده است بهترین انگیزه برای رهایی از اضطراب و تشویش فکری و روحی انسان در تلاطم‌های آخرالزمانی است. پژوهش حاضر برخی از این ویژگی‌ها را به‌اختصار بیان می‌کند.

۳-۱. ویژگی‌های جسمی حضرت

جوانان، مرهوب قدرت و توانمندی فیزیکی و جسمی الگوی خود می‌شوند و تلاش می‌کنند مانند او قوی و محکم بر مشکلات پیروز شوند. بعد خارق‌العاده بودن ویژگی‌های ظاهری الگو برای جوانان جذابیت درجه اول است. بنابراین، در توصیفاتی که از ویژگی‌های ظاهری حضرت حجت عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف در دست است بر این قدرت و جذابیت تأکید شده است. از ویژگی‌های حضرت این است که با اینکه سن ایشان از هزار سال گذشته، اما درهنگام ظهور مانند یک جوان ۴۰ ساله ظاهر می‌شود. چهره حضرت گرد و گندمگون و دیدگانش سرمه‌کشیده، محاسن مبارکش پر مو و برگونه راست او خالی جذاب است. (اربلی، ۱۴۰۳، ص۲۶۰) در روایتی از پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله آمده است: «المهدی طاووس اهل الجنه وجهه کالقمر الدری علیه جلابیب النور؛ مهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف طاووس اهل بهشت است. چهره او مانند ماه درخشنده است. بر بدن او جامه‌هایی از نور است» (صدوق، ۱۳۹۵) که اشاره به زیبایی و جذابیت ایشان دارد. حضرت قائم عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف اندامی قوی و تنومند دارد به‌طوری‌که اگر دست را به‌سوی بزرگ‌ترین درخت دراز کند آن‌را از ریشه بیرون می‌آورد و اگر میان کوه‌ها فریاد برآورد صخره‌ها را می‌شکند و ازجا کنده می‌شود (صدوق، ۱۳۹۵، ۴۸/۲). یکی دیگر از جنبه‌های جذاب شخصیت امام مهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف برای جوانان مسلمان و غیر مسلمان، شباهت‌های زیاد موجود بین ایشان و دیگر انبیا و اولیاست. دیدن ریشه‌های عمیق بین انسان و مقدسین عالم باعث دلگرمی و تقویت اعتقاد می‌شود. در روایات متعدد شباهت‌هایی بین امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف و پیامبران و ائمه علیهم‌السلام بیان شده است که هرکدام از آنها در حضرت قائم عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف جمع شده است. برای مثال در باب شباهت ایشان به پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله می‌توان به روایت پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله اشاره

Simpo PDF Merge and Split Unregistered Version - http://www.simpopdf.com

کرد که فرمود: «مهدی از فرزندان من است. اسم او اسم من، کنیه‌اش کنیه من، ازنظر خلق و خَلق شبیه‌ترین مردم به من است» (موسوی اصفهانی، ۱۳۹۸، ص۳۲۰).

از دیگر شباهت‌ها، شباهت به حضرت آدم علیه‌السلام است که هردو اولین و آخرین وارثان زمین هستند: «خداوند آدم را خلیفه خود در تمام زمین قرار داد و او را وارث آن ساخت». (ص۲۸۹) شباهت آن حضرت به هابیل نیز این‌گونه است که نزدیک‌ترین و خویشاوندترین افراد، هابیل را کشت همان‌طورکه عموی امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف -جعفر کذاب- نیز قصد کنار زدن امام را داشت» (صدوق، ۱۳۹۵، ص۳۲۰). شباهت آن حضرت به شیث نبی نیز این‌گونه است: «حضرت شیث اجازه نداشت که علم خود را آشکار کند. امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف هم اجازه نیافته تا روز و وقت معین علم خود را آشکار کند» (موسوی اصفهانی، ۱۳۹۸، ص۱۹۹). شباهت امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف به حضرت یوسف علیه‌السلام این‌گونه است: «یوسف زیباترین اهل زمان خود بود. قائم نیز زیباترین اهل زمان خود است» (موسوی‌اصفهانی،۱۳۹۸،ص۲۷۵). شباهت ایشان به ابراهیم خلیل این‌گونه است: «ابراهیم دوران حمل و ولادتش مخفیانه بود و رشد سریع در دوران کودکی داشت. قائم عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف نیز حمل و ولادتش مخفی بود» (موسوی‌اصفهانی،۱۳۹۸، ص۲۷۶).

شباهت آن حضرت به عیسی علیه‌السلام: «اختلاف‌نظر مردم در مورد او که عده‌ای می‌گفتند هنوز به‌دنیا نیامده است، گروهی می‌گویند فوت کرده است، گروهی می‌گویند کشته شده و گروهی می‌گویند عروج کرده است. عیسی فرزند بهترین زنان زمان خود بود و در شکم مادر با او صحبت کرد. امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف هم همین‌طور بود» (موسوی‌اصفهانی، ۱۳۹۸، ص۲۸۰). شباهت امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف به حضرت موسی علیه‌السلام: «موسی علیه‌السلام از قومش دو غیبت داشت که یکی از دیگری طولانی‌تر بود. قائم عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف نیز دو غیبت داشته که یکی طولانی‌تر از دیگری است. دوران حمل و ولادتشان نیز مخفی و خائفانه بود» (موسوی‌اصفهانی،۱۳۹۸، ص۲۸۳). امام زین‌العابدین علیه‌السلام در روایتی فرمود: «در قائم روشی از آدم و نوح علیهماالسلام است و آن عمر طولانی است» (صدوق، ۱۳۸۱، ص۳۲۰). نوح علیه‌السلام با سخن خود زمین را از کافران پاک کرد، قائم نیز با شمشیر خود زمین را از مفسدان پاک می‌کند» (کلینی، ۱۳۸۵، ص۵۱۴). آن‌قدر خداوند فرج نوح علیه‌السلام را به‌تأخیر

Simpo PDF Merge and Split Unregistered Version - http://www.simpopdf.com

انداخت تا اینکه بیشتر معتقدانش از او برگشتند. فرج قائم عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف را نیز خداوند آن‌قدر به‌تأخیر می‌اندازد که بسیاری از معتقدانش برمی‌گردند (صدوق، ۱۳۹۵، ص۳۸۵).

۳–۲. حی و آگاه بودن امام عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف

اینکه الگوی زندگی، انسانی زنده آگاه و معصوم باشد نقش بسیار سازنده و آرامش‌بخشی در زندگی ایفا می‌کند. الگوی یک انسان که راه را می‌شناسد، خطرات را می‌داند و قدرت هدایت، رهبری و محافظت از انسان را دارد مجالی برای تشویش و اظطراب باقی نمی‌گذارد. ازاین‌روست که بزرگوارانی که ارتباط بیشتر با امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف برقرار می‌کنند در زندگی دنیایی خود مصداق آیه شریفه: «لاخوف علیهم و لا یحزنون» (یونس: ۶۲) هستند. علامه طباطبایی در ذیل آیه شریفه: «قل اعملوا فسیری الله عملکم و رسوله و المؤمنون؛ بگو عمل کنید که خداوند و رسولش و مؤمنون اعمال شما را خواهند دید» (توبه: ۱۰۵) می‌گوید: «هر عملی که انسان انجام می‌دهد اعم از خیر و شر خدا و رسول و ائمه اطهار علیهم‌السلام آن‌را مشاهده می‌کنند» (طباطبایی، ۱۳۷۴، ۳۹۸/۹). در توقیعی از امام مهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف آمده است: «فانا یحیط علمنا بانبائکم و لا یعزب عنا شی من اخبارکم و معرفتنا بالزلل الذی اصابکم؛ همانا به اخبار شما علم داریم. هیچ‌چیز از اخبار شما بر ما پوشیده نیست. از لغزش و کاستی‌های عملکرد شما آگاه هستیم. چیزی بر ما پوشیده نمی‌ماند» (مجلسی، ۱۴۰۳، ۳۴۵/۲۳).

۳–۳. تأکید بر انتظار فعال

انتظار یعنی، امید داشتن، چشم‌به‌راه بودن و منتظر بهبود شرایط ماندن. (لغت‌نامه دهخدا، ذیل واژه انتظار) این حالت در دوره آخرالزمان، یکی از استراتژیک‌ترین ابزارهای ذخیره انرژی و انگیزه در بن‌بست‌های معرفتی و شناختی است. روایات شیعه، بزرگ‌ترین اعمال در عصر غیبت را انتظار فرج می‌دانند. امام علی علیه‌السلام می‌فرماید: «انتظروا الفرج و لاتیاسوا من روح الله (فضل‌الله) فان احب الاعمال الی الله عزوجل انتظار الفرج؛ از رحمت خداوند مأیوس نباشید؛ زیرا محبوب‌ترین کارها نزد خداوند عزوجل انتظار فرج است» (مجلسی، ۱۳۸۶، ۱۲۳/۲۳). امام صادق علیه‌السلام می‌فرماید: «من مات منتظرا لهذا الامر کان مع القائم فی فسطاطه لا بل کان کالضارب

Simpo PDF Merge and Split Unregistered Version - http://www.simpopdf.com

بین یدی رسول الله، بالسیف؛ هرکه در انتظار این امر (ظهور قائم) بمیرد همچون کسی است که با قائم در خیمه او باشد، بلکه به‌مانند کسی است که درکنار پیامبر خدا شمشیر زند» (صدوق، ۱۳۹۵، ص۳۳۸). از کلمه اعمال می‌توان دریافت که انتظار فقط حسی درونی یا حالت منفعلانه نیست، بلکه عملی است که فعالانه و هوشیارانه با قصد و نیت انجام شود. انتظار سازنده یعنی، زمینه‌سازی در همه ابعاد. بنابراین، زمینه‌سازی به‌معنای فراهم کردن شرایطی است که در آن شرایط اگر امام بیاید امرش زمین نمی‌ماند و می‌تواند رسالت خود را اجرا کند (بدیعی، ۱۳۹۶).

۳–۳–۱. تأثیر انتظار فعال بر اضطراب‌های نوین

منظور از انتظار فعال، برنامه‌ریزی، مدیریت و حرکت در مسیرخودسازی و کسب توانمندی‌های فردی و اجتماعی برای زمینه‌سازی ظهور است. انتظار فعال دست‌روی‌دست گذاشتن و تماشا کردن نیست. هر حرکت انقلابی و اصلاحی به بسترسازی و تأمین نیروی انسانی کارآمد و لایق نیاز دارد. وظیفه هر منتظری در زمان غیبت، کنش‌گری فعال در خانواده و اجتماع است. فرد منتظر ناامیدی را از خود دور کرده و امید به قیام حضرت قائم عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف را در دل می‌پروراند. چنین شخصی هیچ‌گاه بدبین و پوچ‌گرا نمی‌شود، افسردگی در او راه ندارد و همیشه چراغ روشن‌بین آینده در قلب و ذهن او زنده است. حضرت حجت عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف در توقیع خود به شیخ مفید فرمود: «اگر شیعیان ما که خداوند آنها را در طاعتشان یاری دهد در وفای پیمانی که از ایشان گرفته شده است مصمم و یک‌دل باشند نعمت لقای ما از آنان به‌تأخیر نمی‌افتد و سعادت دیدار ما برای آنها با معرفت کامل و راستین نسبت به ما تعجیل می‌گردد» (مجلسی، ۱۳۸۶، ۱۷۷/۵۳). منتظر واقعی، صاحب اراده و همت قوی می‌شود و هیچ مانعی او را سست و زمین‌گیر نمی‌کند. در روایت‌ها پیرامون شخصیت یاوران امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف آمده است: «کلهم لیوث قد خرجوا من غاباتهم لو انهم هموا بازالة الجبال لازالوها عن مواضعها؛ همه شیرانی هستند که از بیشه خارج شده‌اند و اگر اراده کنند کوه‌ها را ازجا برکنند» (سلیمان، ۱۳۶۴، ص۲۲۴).

Simpo PDF Merge and Split Unregistered Version - http://www.simpopdf.com

جوانی که امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف را الگو و محبوب خود برگزیده اســت، تلاش می‌کند که ظاهری و باطنی شــبیه او شــود. حســن خلق، عمل به اوامر الهی و اجتناب از نواهی خداوند متعال و پاکسازی قلب و نیت از ثمرات این الگوگیری است. مصداق روشن این جوانان، شهیدانی بودند که از جان خود گذشــتند تا دین خدا را یاری کنند: «رجال مؤمنون عرفوا الله حق معرفته و هم انصــار المهدی فی آخرالزمان؛ مردانی که خدا را آنچنان‌که باید شــناخته‌اند یاوران مهدی در آخرالزمان هســتند» (اربلی، ۱۴۰۳، ۴۷۸/۲). امام صــادق علیه‌السلام فرمود: «هرکس دوســت می‌دارد از یاران حضــرت قائم باشــد باید منتظر باشــد و دراین‌حال به پرهیزگاری و اخلاق نیکو رفتار کند درحالی‌که منتظر اســت، پس چنانچه بمیرد و قائماً به‌پا خیزد پاداش او همچون پاداش کســی خواهد بود که آن حضــرت را درک کرده اســت، پس کوشــش کنید و در انتظار بمانید. گوارا باد بر شما ای گروه مشمول رحمت خداوند» (نعمانی، ۱۳۵۹، ص۲۰۰).

۴. نتیجه‌گیری

در دوران معاصــر مشــکل پیش‌روی جوانان، اضــطراب و تشــویش‌های حاصــل از زندگی مدرن و بی‌معنویت تبلیغ شــده در فرهنگ غربی اســت. این مشــکلات براســاس آمارهای جهانی باعث افســردگی‌های شــدید، احســاس پوچی، بیماری‌های روحی-روانی و خودکشــی می‌شــود. یکی از راهکارهای توصیه‌شده، ارائه الگوهای مناسب در زندگی فردی و اجتماعی جوانان است. مقاله پیش‌رو نشــان داد که باور به منجی موعود و الگوپذیری از شــخصــیت امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف نقش بســزایی در رفع مشــکلات شــناختی و عواطف مخرب بشــری دارد. از تأثیرات این اعتقاد، تهذیب نفس، تقویت روحیه امید و نشاط و ایجاد همت و اراده قوی است. تاریخ و حوادثی که در آن رخ داده اســت شــهادت می‌دهد که حرکت‌ها و اتفاق‌های بزرگ تاریخ همگی به‌عهده قشــر جوان اســت و به‌ویژه نهضــت‌های حیات‌بخش پیــامبران الهی به‌ویژه رســول صلی‌الله‌علیه‌وآله و ائمه معصومین علیهم‌السلام ازطرفی نهضت وعده داده شده برای موعود آخرالزمان نیازمند جوانان زمینه ساز است. امید است که قیام آرامش‌بخش و صلح‌آفرین منجی موعود به‌دست جوانانی که در دوران غیبت خود را هم ازنظر جسمی و هم ازنظر فکری و روحی تربیت کرده‌اند به‌زودی رقم بخورد.

Simpo PDF Merge and Split Unregistered Version - http://www.simpopdf.com

فهرست منابع

* القرآن الکریم (۱۳۸۹). مترجم: فولادوند، محمدمهدی. قم: چاپخانه بزرگ قرآن کریم.

۱. اربلی، علی (۱۴۰۳). کشف الغمه فی معرفه الائمه. قم:دار الاضواء.

۲. امینی، ابراهیم (۱۳۸۹). دادگستر جهان. قم: انتشارات شفق.

۲۵. بدیعی، علی‌اکبر (۱۳۹۶). از انتظار منفعلانه تا انتظار فعال. نشریه الکترونیکی حوزه، نوبت چهاردهم، https://hawzah.net

۳. دهخدا. علی‌اکبر (۱۳۷۷). لغت‌نامه دهخدا. تهران: مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران.

۴. رجالی تهرانی، علیرضا (۱۳۹۷). یکصد پرسش و پاسخ پیرامون امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف. قم: انتشارات نبوغ.

۵. سلیمان، کامل (۱۳۸۴). یوم الخلاص فی ظل القائم المهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف. تهران: آل علی علیهم‌السلام.

۶. صدوق، محمد بن علی بن حسین (۱۳۹۵). کمال الدین و تمام النعمه. مترجم: غفاری، علی‌اکبر. قم: دار الکتب الاسلامیه.

۷. طباطبایی، محمدحسین (۱۳۶۰). تفسیر المیزان. مترجم: موسوی همدانی، محمدباقر. قم: دفتر انتشارات اسلامی.

۸. کوشا، غلام‌حیدر (۱۳۹۳). خانواده و مدیریت الگوپذیری نوجوانان. نشریه اسلام و پژوهش‌های تربیتی، (۶)۱۱، ۱۱۳-۱۳۶.

۹. مجلسی، محمدباقر (۱۳۸۶). بحارالانوار الجامعه لدرر الاخبار الائمه الاطهار. تهران: دار الکتب الاسلامیه.

۱۰. موسوی اصفهانی، علامه سید محمدتقی (۱۳۹۸). مکیال المکارم فی فوائد الدعاء للقائم. مترجم: حائری قزوینی، سیدمهدی. قم: کتاب جمکران.

۱۱. نعمانی، محمد بن ابراهیم (۱۳۵۹). الغیبه. مترجم: فهری زنجانی، سید احمد. تهران: دار الکتب الاسلامیه.